

In memoriam:

**OMUL ȘI SAVANTUL,
domnul Profesor TUDOR ROȘCA,
cavaler al Ordinului Republicii, personalitate notorie și marcantă a Științei și Educației
din Republica Moldova**

„Cine uită, nu merită“

Nicolaie Iorga,
profesor universitar și om politic român

Ziua de 30 iulie, începând cu anul 2009, marchează un eveniment de doliu și de mare tristețe pentru societatea moldovenească, precum și pentru întreaga comunitate academică internațională, soldat cu o grea și ireparabilă pierdere umană, legată de trecerea în lumea celor drepti a Omului și Savantului — domnul Profesor **Tudor Roșca**, cavaler al Ordinului Republicii, personalitate notorie și marcantă a Științei și Educației din Republica Moldova.

Domnul Tudor Roșca s-a născut la 29 mai 1947 în satul Talmază, raionul Ștefan-Vodă, într-o familie de țărani vrednici: Efrosenia și Avram Roșca. Fiind mezinul în familie, alături de sora Vera și frații Vasile, Gheorghe și Ambrosii, ajută părinții la muncile agricole prestate în gospodăria individuală și cea colectivă. Anume din fragedă copilărie și, ulterior, în adolescență, sub influența condițiilor educației familiale și școlare, specifice traiului rural, se conturează trăsăturile de caracter și calitățile umane care-l vor însoți pe parcursul vieții și, respectiv, îl vor defini ca personalitate: harnic, onest, sincer, deștept, curajos, militant al demnității, adevărului și dreptății.

În luna septembrie 1966, după absolvirea cu mențiune a școlii medii din satul natal, este înrolat în forțele armate și, timp de trei ani satisface serviciului militar, fiind demobilizat în cel mai înalt grad permis militarilor în termen – locotenent. La începutul anului 1967, militarul Tudor Roșca, aflându-se la postul nr.1 (paza Drapelului unității militare), a primit cea mai dureroasă veste - decesul subit al mamei provocat de încălcarea regulilor de securitate a circulației rutiere de către persoana care conducea mijlocul de transport, eveniment tragic care l-a marcat extrem de puternic, deoarece, după cum povestea, această ființă scumpă i-a fost mereu icoană sfântă ce i-a luminat destinul.

La 1 septembrie 1969, susținând cu succes exa-

menele de admitere, este înmatriculat la Facultatea de Drept a Universității de Stat din Moldova. În cei 5 ani universitari, studentul Tudor Roșca s-a manifestat ca unul dintre cei mai activi și mai exemplari studenți, obținând performanțe sportive la competițiile republicane la lupta liberă, precum și, beneficiind de bursă specială de stat, a absolvit facultatea cu calificativul „excellent“. Cu deosebită plăcere, domnul Profesor Tudor Roșca își amintea de anii de studenție, mândrindu-se cu colegii universitari: Nicanor Cojocaru, Alexei Potângă, Vasile Balabchin, Claudia Namatov (Șepitca), Andrei Smochină, Angela Apostol (Bobeico), Alexandru Șepitca, Nicolai Nicoară, Gheorghe Oprea, Vladimir Dilan, Victor Ciornâi și alții, iar, printre profesorii iubiți, cu profundă recunoștință, menționa distinșii reprezentanți ai învățământului juridic superior autohton din perioada postbelică: Vasile Petrov, Dumitru Leoschevici, Gheorghe Cusco, Veaceslav Diablo, Constantin Florea, Vladimir Lavric, Tudor Negru, Victor Volcinschi, Simion Doros, Jurie Tiutechin, Andrei Grigoriu, Alexandru Televca, Constantin Roșca, Vladimir Ivanov, Alexandru Cojuhari, Grigore Fiodorov, Trofim Carpov și alții.

Pentru tânărul jurist, activitatea profesională a demarat datorită conjuncturii fericite dintre calitățile native și capacitățile intelectuale formate, astfel încât în luna iulie 1974 domnul Tudor Roșca, prin concurs, este selectat și, respectiv, angajat la Universitatea de Stat „V.I. Lenin“ din orașul Chișinău, Facultatea de Drept, catedra „Disciplini juridico-statale“, unde a parcurs consecutiv toate etapele unei strălucite cariere didactico-științifice în învățământul juridic superior: laborant, lector-asistent, lector, lector superior, conferențiar și profesor universitar.

Prin recomandarea Senatului științific al Universității de Stat din Moldova din 05 octombrie 1974, susținând

cu succes examenele, domnul Tudor Roșca accede la Aspirantura Universității de Stat din Moscova „Mihail Lomonosov“, unde, pe parcursul a 4 ani, efectuează studii la doctorat împreună cu conaționalii: Nicolae Osmochescu, Gheorghe Chibac, Gheorghe Hioară, Andrei Smochină, Sergiu Cobăneanu, Alexandru Borodac, Grigore Rusu — personalități notorii ale Științei juridice autohtone.

În rezultatul studiilor postuniversitare efectuate sub conducerea științifică a domnului Avakian Suren, profesor universitar și jurist emerit, a susținut cu succes teza de doctorat „Dezvoltarea Sovietelor locale de deputați ai poporului la etapa contemporană“, fiindu-i conferit titlul științific de doctor în drept în baza Hotărârii Consiliului juridic de Stat din 26 martie 1982. Cu diverse ocazii, domnul Profesor Tudor Roșca mărturisea: „În timpul elaborării și susținerii tezei de doctorat am avut norocul să fiu îndrumat de unul dintre cei mai de vază savanți administratiști, d-l Avakian Suren, fiind inspirat de ideile științifice cu privire la locul și rolul cadrelor naționale în activitatea organelor administrației publice.“ Studiile doctorale i-au prilejuit să pătrundă în tainele dreptului administrativ, rezultatele primelor investigații științifice având un percutant ecou în dezvoltarea acestei importante ramuri de drept în sistemul juridic național.

Vizibil marcat de cea mai prestigioasă școală de doctoratură juridică, la acel timp, domnul Tudor Roșca, revenind la catedra de drept, la scurt timp, prin munca depusă, obține o autoritate incontestabilă în mediul academic și cel studentesc. Cursul „Dreptul administrativ“, elaborat și prezentat printr-o prestație didactico-științifică excelentă, reprezenta una dintre cele mai importante și interesante discipline de studii juridice, iar complexitatea și profunzimea prelegerilor ținute în aulele academice, conjugate cu o veritabilă energetică intelectuală, emanau cunoștințe vaste și prețioase, apreciate la cel mai înalt nivel de studenți și doctoranzi.

Concomitent cu lucrul de bază, participă nemijlocit și activ la organizarea și desfășurarea diverselor evenimente social — culturale din cadrul facultății de drept, inclusiv la formarea detașamentelor studențești, în cadrul cărora participa activ la lucrări pe șantierul economiei naționale.

Demonstrând calități excepționale organizatorice și de dirijare eficientă, bazată pe un management bine pus la punct și de perspectivă, la 1 martie 1985 domnul Profesor Tudor Roșca este ales în unanimitate decan al Facultății de Drept a Universității de Stat din Moldova, iar la 10 aprilie 1990 este reales în această înaltă funcție publică, exercitând-o cu onoare și demnitate până în anul 1991.

În perioada exercițiului funcției de decan (1 martie 1985 — 04 februarie 1991), fiind adeptul convins al proceselor social-politice privind restructurarea, publicitatea și transparența sistemului educațional, domnul Profesor Tudor Roșca întreprinde măsuri radicale și consistente în vederea dezideologizării acestui sistem în cadrul facultății de drept și trecerii la predare în limba română a disciplinelor de drept; în acest sens, fiind elaborate și adoptate noi programe de instruire juridică

superioară, precum și noi manuale la disciplinele de drept supuse studiului juridic universitar.

Urmare a acestor acțiuni progresiste și constructive, Facultatea de Drept a Universității de Stat din Moldova a înregistrat performante remarcabile la competițiile unionale privind instruirea și pregătirea cadrelor în organele de drept, desfășurate între instituțiile de învățământ juridic superior. Astfel, la Olimpiada unională a instituțiilor de învățământ juridic superior desfășurată în anul 1987 în orașul Riga (Letonia), echipa studenților moldoveni a ocupat locul 2, învrednicindu-și medaliile de argint, rezultat excepțional obținut în premieră de Facultatea de Drept a Universității de Stat din Moldova.

Activitatea de decan desfășurată de domnul Profesor Tudor Roșca nu ar fi fost încununată cu rezultate remarcabile, dacă Domnia Sa nu ar fi avut în preajmă o bună parte din veteranii învățământului juridic superior menționați, precum și alte personalități marcante ale sistemului juridic didactico-științific, domniile profesori: Dumitru Zabunov, Sergiu Cobăneanu, Gheorghe Hioară, Andrei Smochină, Elena Aramă, Nicolae Osmochescu, Gheorghe Chibac, Boris Negru, Victoria Arhiliuc, Iurie Sedlețchi, Mihai Cotorobai, Vasile Crețu, Alexandru Arsenii, Valerii Grițco, Boris Sosna, Aurel Băieșu, Gheorghe Avornic și alții.

Prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 55 din 04 februarie 1991 domnul Tudor Roșca este numit în funcție de comandant (rector) al Academiei Naționale de Poliție „Ștefan cel Mare“, iar la 27 octombrie 1992 este ales primul președinte al Senatului științific al acestei importante și prestigioase instituții de învățământ juridic superior din cadrul Ministerului Afacerilor Interne.

Exercitând această înaltă funcție de demnitate publică, îndeplinind cu cinste și onoare rolul de prim — mergător fruntaș, susținut de camarazii de serviciu, domniile ofițeri de poliție: Valentin Gutu, Vasile Grău, Mihail Gheorghita, Chiril Levița, Victor Moraru, Vasile Florea, Dumitru Baltaga, Valerii Cușnir, Ion Guciac, Simion Carp și alții, a contribuit decisiv la fondarea și dezvoltarea Academiei Naționale de Poliție „Ștefan cel Mare“.

În virtutea sarcinilor funcționale trasate, ce semnifică unul dintre cele mai mari credite guvernamentale acordate, domnul Profesor Tudor Roșca recurge imediat la acțiuni consolidate privind formarea corpului didactico-științific și a bazei materiale al acestei prestigioase instituții de stat. Fiind pusă temelia respectivă, la 05 octombrie 1991 în cadrul lansării primului an de studii, Președintele Republicii Moldova, domnul Mircea Snegur i-a înmănat domnului comandant (rector) Tudor Roșca Drapelul Academiei Naționale de Poliție „Ștefan cel Mare“. A fost un moment de glorie binemeritată și pentru Academia de Poliție, și pentru comandantul ei, Profesorul Tudor Roșca.

În iunie 1997 domnul Profesor Tudor Roșca revine la Universitatea de Stat din Moldova, iar din 04 noiembrie 1998 până la 04 septembrie 2002 exercită atribuțiile de prorector pentru studiile universitare cu frecvență redusă.

Concomitent, din septembrie 2002, prin cumul, este antrenat la Universitatea de Studii Europene, unde aplică întregul său potențial de conferențiar universitar la catedra „Teoria Dreptului și Disciplini Statale”.

Fiind adept înflăcărat și promotor activ al principiilor și valorilor sistemului educațional juridic în statul de drept, domnul Profesor Tudor Roșca contribuie activ la elaborarea și implementarea măsurilor pentru sporirea combativității învățământului superior juridic, una din măsurile promovate fiind instituirea și aplicarea modulului/ disciplinei de instruire juridică „Dreptul contravențional” la specialitatea Drept. Concomitent, în această perioadă de timp, desfășoară o activitate științifică laborioasă în cadrul Seminarului științific de profil interuniversitar la specialitatea 12.00.12., Drept public.

La 27 mai 2002, rectorul, profesor universitar, domnul Gheorghe Rusnac i-a înmănat domnului Profesor Tudor Roșca medalia jubiliară „Universitatea de Stat din Moldova”, iar la 25 iulie 2005, Senatul Academiei Naționale de Poliție „Ștefan cel Mare” i-a conferit titlul onorific Doctor Honoris Causa.

În cursul activității științifice desfășurate, domnul Profesor Tudor Roșca a elaborat zeci de lucrări științifice, preponderent în domeniul dreptului administrativ, printre care se evidențiază: „Perfecționarea competenței Sovietelor locale de deputați ai poporului la etapa contemporană”, în Mesagerul Universității de Stat „M. Lomonosov” din orașul Moscova nr. 3, 1977; „Dezvoltarea Sovietelor locale de deputați ai poporului la etapa contemporană”, autoreferatul tezei de doctorat, Universitatea de Stat „M. Lomonosov” din orașul Moscova 1992; „Dreptul administrativ”, Chișinău, 1984; „Organele supreme și centrale ale administrației de stat” în cartea „Statutul constituțional al organelor de stat din RSSM” Chișinău, „Știința” 1986; „Participarea cetățenilor la administrarea chestiunilor de stat și cele obștești” în cartea „Asigurarea drepturilor și libertăților cetățenilor în URSS” Chișinău, „Cartea moldovenească” 1988; „Răspunderea administrativă”, USM, Chișinău, 1989; „Legislația și jurisdicția în domeniul toleranței”, referat științific prezentat la seminarul internațional organizat de O.S.C.E., desfășurat la Varșovia, Republica Polonia, 16–20 noiembrie 1992; „Constituția R. Moldova și principiile dreptului administrativ”, referat științific prezentat la seminarul internațional organizat de Consiliul Europei și desfășurat la Strasbourg, Franța, 17-20 octombrie 1994; „Poliția Republicii Moldova în opinia populației” în cartea „Căile de combatere a crimei organizate la etapa actuală”, Chișinău, 1996; „Constituționalitate, legalitate, toleranță”, în „Analele științifice ale Universității de Stat din Moldova”, nr. 3, Chișinău, 1999; „Unele considerații cu referință la constrângerea administrativă” în „Analele științifice ale Universității de Stat din Moldova”, nr. 3, Chișinău, 2000; „Considerații generale privind conceptul securității statului în Republica Moldova” în „Analele științifice ale Universității de Stat din Moldova”, nr. 7, Chișinău, 2004, precum și multe altele.

Cu regret, se observă că Domnia Sa n-a reușit să valorifice integral potențialul său bogat de savant, explicația fiind de un realism evident de simplu: mereu antre-

nat în diverse procese instituționale administrativ — organizatorice și, respectiv, aflat în epicentrul și vârtoarea atribuțiilor funcționale administrative, a fost permanent limitat în timp la creația doctrinară personală, iar soarta prea puțin mărinimoasă i-a frânt prea devreme activitatea creativă propriu-zisă, surprinsă în ascensiune. Activitățile intense și complexe de manager desfășurate cu abnegație și dăruire de sine, bazate pe principiile sale moral-juridice și științifice nestrămutate, i-a lăsat prea puțin timp pentru activitatea științifică, astfel, în virtutea acestor circumstanțe obiective, s-a dăruit cu pasiune, cu ardoare funcțiilor multiplicative, uitând sau nevrând să creadă că viața nu este veșnică...

Or, chiar și în asemenea situație, opera științifică a domnului Profesor Tudor Roșca continuă să atingă culmile științei juridice autentice, servind călăuză pentru studenți, doctoranzi și toate categoriile de juriști interesați, astfel încât, fiind studiată în prezent, cât și peste vremi, rămâne actuală și de o valoare certă ca în momentul în care a fost creată.

Disponând de calități administrativ-organizatorice deosebite, bazate pe un comportament corect, ireproșabil și inteligent domnul Profesor Tudor Roșca, la anumite etape ale vieții, a desfășurat o activitate vastă și prodigioasă în calitate de conducător al instituției publice, mai întâi ca decan al Facultății de Drept a Universității de Stat din Moldova, apoi în calitate de comandant (rector) al Academiei Naționale de Poliție „Ștefan cel Mare”, iar, mai apoi, ca vice rector al Universității de Stat din Moldova.

Trăsătura originală, ce-l evidenția, era tratamentul strict regulamentar în relațiile cu colegii de serviciu și cu studenții, precum și respectul profesional cu care-i trata permanent cu răbdare și eleganță, atitudinea obiectivă și tratamentul egal față de toți, indiferent de funcția ocupată sau de anumite circumstanțe.

În exercitarea atribuțiilor funcționale, domnul Profesor Tudor Roșca a participat nemijlocit la elaborarea noilor politici moderne de instruire juridică, fiind instituit învățământul juridic superior, staționar și cu frecvență redusă, precum și cel postuniversitar și cel de instruire continuă în domeniul dreptului.

Fiind devotat cauzei poporului, în momentele de grea cumpănă pentru țară, ocupând o poziție fermă și intransigentă provenită din convingerile sale politice și din profunde sentimente patriotice, domnul Profesor Tudor Roșca a format detașamentul de voluntari din cadrul Academiei Naționale de Poliție „Ștefan cel Mare”, compus din 24 angajați și 21 studenți care au participat eroic la conflictul armat din primăvara-vara anului 1992. Auzind glasul vremii și înțelegând interesele vitale ale poporului moldovenesc, Domnia Sa n-a stat „cu arma la picior” când era primejduită Patria sa, dar a dat curs obligației inexorabile de factor administrativ activ în apărarea suveranității și integrității teritoriale a Republicii Moldova.

Obținând autoritate binemeritată și dispunând de darul de a aduna și mobiliza colectivul de muncă prin exemplul propriu, insufla colegilor de serviciu încredere și optimism, îi făcea să se simtă importanți în fața sarcinilor funcționale trasate. Pentru fiecare persoană

găsea un cuvânt de susținere și apreciere, plasându-se deasupra invidiei, rea-voinței, meschinăriei, egoismului, înfruntau cu demnitate și fără a-i împovăra pe alții cu durerea și suferința, care, spre regret, nu l-au ocolit. A fost un destoinic portdrapel pentru camarazii săi.

Domnul Profesor Tudor Roșca, fiind adept al buneii desfășurări a activității publice, pleda cu fermitate pentru aplicarea principiilor de colaborare instituțională în baza legii, fiind categoric împotriva imixtiunii oricărui factori externi în activitatea instituției de drept, pe care o conducea cu cinste și cu demnitate. Se pare, că anume acest comportament corect și intransigent, conjugat la caracterul carismatic și la firea sa temerară, a influențat decisiv asupra demisiei din funcție de rector (comandant) al Academiei Naționale de Poliție „Ștefan cel Mare”. Și la acel timp, și în prezent, rămân a fi misterioase împrejurările cazului dat, ce au determinat acea demisie prematură.

Deși acest eveniment l-a marcat, Domnia Sa nu s-a luptat în mod fățiș cu situația în care s-a pomenit în virtutea unor circumstanțe subiective și voluntariste, sau n-a căutat căi neoficiale de a se menține cu orice preț în funcția deținută legal și pe merite. Era prea inteligent și rațional pentru a se compromite de dragul funcției publice administrative sau a poza în martir, era un alt aluat, o altă matrice comportamentală, care nu conținea cromozomii obedienței, fățarniciei, servilismului, fetișismului etc.

Marele merit al domnului Profesor Tudor Roșca derivă din calitățile sale excepționale de om de stat, care a tratat situațiile dificile, de genul enunțat, aplicând cu încredere și demnitate sistemul propriu de principii și valori, potrivit căruia omul sfințește locul de serviciu public, dar nu funcția publică pe om. Calm, exigent și intransigent, dar mereu politicos și amabil, prin comportamentul său ireproșabil de intelectual veritabil, a demonstrat că în viață, în orice situație, nu trebuie să abdică de la muncă cinstită, de la propria conștiință și de la deontologie morală — profesională, astfel încât este inadmisibil ca, de dragul menținerii cu orice preț în funcție publică administrativă, să se recurgă la metode inadecvate, depășite de timpul în care se impun la edificarea statului de drept — Republica Moldova. Un exemplu pentru actualitate, pentru posteritate.

Carierea profesională a domnului Profesor Tudor Roșca demonstrează că personalitatea umană, ca purtător al valorilor morale și intelectuale, este valoare supremă a organizării și funcționării societății democratice; totodată realitatea, devine uneori intangibilă față de persoana care îndrăznește să se înalțe pe culmile valorilor societății democratice, preferând dominarea asupra viciilor care te înrobește: obținerea scopului propus indiferent de mijloacele aplicate, fie chiar și ilegale sau imorale, după regula scopul urmărit scuză mijloacele aplicate; obișnuința de a pași pe calea minime rezistențe în vederea obținerii sau/ și menținerii funcției publice; căutarea și aplicarea modalităților rudimentare de dragul confortului material; lipsa faptelor concrete în favoarea declarațiilor sterile; mimarea acțiunilor ce se impun sau eschivarea de a depune eforturi personale cu caracter civic, moral și intelectual pentru crearea societății democratice etc.

Înzestrat cu înalte valori umane, manifestând ponderabilitate profesională și echilibru moral, domnul Profesor Tudor Roșca în cursul carierei profesionale a depășit cu curaj și demnitate cazurile vicioase, menținându-se ca o personalitate puternică în societate și devotată cauzei de a sluji poporului.

Ca valoros cadru universitar de prestigiu, dotat cu un profund simț pedagogic, stimat și iubit de colegi și de studenți, domnul Profesor Tudor Roșca a împărtășit necondiționat, cu dăruire de sine taina unei ilustre gândiri juridice luminoase și reformatoare, punându-și amprenta asupra altoirii și cultivării profesionale a numeroase promoții de juriști.

Astfel, întreaga lui ființă umană și prestație profesională au condus la recunoașterea binemeritată a autorității sale incontestabile și, fiind unul dintre cei mai de vază profesori universitari din țară, recunoscut în lumea academică internațională, pe bună dreptate, domnul Profesor Tudor Roșca este considerat patriarhul Dreptului administrativ contemporan în Republica Moldova.

Frumoase și neuitate sunt amintirile despre întâlnirile cu domnul Profesor Tudor Roșca la diverse festivități organizate la facultate, la seratele de absolvire sau de aniversare de la absolvirea studiilor universitare a promoțiilor de juriști, unde prezența și participarea sa luminoasă și sinceră conta extrem de mult, astfel încât era împlinită bucuria evenimentului festiv cu participarea profesorului iubit. Cei care l-au cunoscut, în special cei care l-au avut în preajmă ca student și/sau ca doctorand, sau ca și coleg de serviciu public ori de breaslă universitară, sau ca și membru al comisiilor de doctorat ori masterat, sau ca președinte ori membru în numeroasele comisii de licență sau de concurs instituite pentru conferirea gradelor didactice, își amintesc cu deosebită plăcere și satisfacție clipele de colaborare și conlucrare profesională și doctrinară; încrederea și perseverența într-o lume mai bună și mai dreaptă, în sens juridic, optimismul și înflăcărea sa pentru schimbarea în bine a societății și ordinii de drept.

La 1 septembrie 1982, din prima zi de studenție, alături de colegii mei: Oleg Moruz, Mihai Balan, Sergiu Cernetchi, Valerii Nuta, Iurie Galanciuc, Valerii Balaban, Ion Vicol, Andrei Țoșca, Sergiu Groza, Ion Popescu, Alexandru Chisnenco și alții, am avut fericita ocazie de a-l cunoaște pe domnul Profesor Tudor Roșca, pe atunci tânăr doctor în drept, desemnat curatorul grupei academice din care făceam parte; s-a remarcat prin ținuta severă și exigentă, totodată simplă și accesibilă în raport cu noi, studenții. Pe parcursul studenției am fost impresionați atât de prestația oratorică la prelegerile captivante și de cerințele severe înaintate la seminare, precum și de atitudinea grijulie, în special în cazul vizitelor inopinate la căminul studentesc când se interesa de condițiile de trai și de odihnă ale studenților.

Mă simt privilegiat în postură de discipol al domnului Profesor Tudor Roșca, sub îndrumarea și povățuirea căruia am efectuat studiile universitare și postuniversitare (doctorantura), astfel elaborând și susținând în anul 1987 teza de licență, iar, ulterior, în anul 1998, teza de doctorat. În relația noastră, domnul Profesor

Tudor Roșca a dat mereu muncii sale de mentor științific un sens de exigență sporită și de responsabilitate vădită, astfel încât indicațiile stricte și sfaturile înțelepte primite de-a lungul timpului, au generat valoroase teze practice – științifice în care s-au conturat și dezvoltat: în plan teoretic — concepția fundamentală cu privire la Dreptul contravențional în sistemul de drept al R. Moldova; în plan practic — soluții de rezolvare a problemelor de drept la examinarea cauzelor contravenționale și în plan legislativ — propuneri *de lege lata* și *de ferenda* cu privire la perfecționarea și îmbunătățirea legislației contravenționale.

Relevant, în acest sens, este cazul din septembrie 1994, când în cadrul elaborării concepției și structurii tezei de doctorat, în postură de doctorand, am prezentat domnului Profesor Tudor Roșca opinia cu privire la dreptul contravențional, ca ramură de drept autonomă, pledând pentru separarea materiei contravenționale de sub tutela dreptului administrativ. În acel moment, remarcând ținuta intelectuală implacabilă, i-am simțit reacția neordinară, dar intransigentă de adept consacrat și promotor consecvent al dreptului administrativ și, deși, mi s-a părut puțin surprins de această propunere revoluționară și, cu toate că era limitat în timp (ne aflam în biroul de serviciu, iar în anticameră se aflau angajați ai Academiei Naționale de Poliție „Ștefan cel Mare“) a citit cu atenție argumentele invocate, a recitat întorcându-se uneori și părea că nu mai termină lectura, apoi cu privirea sa specifică care te învăluie, mi-a spus cu vocea lui severă, dar binevoitoare: „...da, există câmp juridic pentru dezbateri științifice, de aceea, odată ce această idee este în stare embrionară, ea trebuie dezvoltată, dar nu în detrimentul dreptului administrativ. Ți dai seama câte teorii de drept, practici judiciare și acte legislative punem sub semnul întrebării? Se impun cercetări științifice fundamentale și consistente, în acest sens, de aceea înainteză treptat, atent și insistent...“

Exemplul elucidat, precum și multe altele, caracterizează colaborarea constructivă dintre conducătorul tezei de doctorat și doctorand, evidențiind locul și rolul domnului Profesor Tudor Roșca în această relație științifică norocoasă pentru mine.

Despre calitățile sale umane de excepție, despre cultura juridică performantă și despre educația intelectuală desăvârșită, ce-l definesc pe domnul Profesor Tudor Roșca, ar fi foarte multe de spus, prea multe pentru a fi încadrate în asemenea spațiu. Deși credeam că l-am cunoscut bine, doar, retrospectiv, acum îmi dau seama cât de valoroasă, prestigioasă și importantă este această personalitate istorică pentru societatea noastră, prin ideile revoluționare-științifice elaborate, prin credința juridică fermă promovată și prin faptele nobile de care a dat dovadă pe tot parcursul vieții.

La 30 iulie 2009, din nefericire, firul vieții domnului Profesor Tudor Roșca s-a întrerupt brusc, mult prea devreme de un destin firesc. Plecând în lumea veșnică a celor dreپți, Domnia Sa se odihnește în mila și paza

Domnului la Cimitirul central din municipiul Chișinău, luminând, ca o flacără sfântă, calea celor care l-au avut în preajmă și care-i poartă memoria pe pământ.

Viața și faptele Domniei sale servesc exemplu elocvent și izvor nesecat, dătător de putere, energie și inspirație pentru noi, cei onorați de legătura de mare profunzime intelectuală cu care ne-am învrednicit, astfel domnul Profesor Tudor Roșca rămâne mereu un apropiat al tuturor celor aflați sub tutela sa științifică, lăsându-ne testamentul moral sub forma maximei antice: „Să-ți faci unic judecător, pentru faptele vieții, propria conștiință“ (Platon, filosof grec).

Pe tot parcursul vieții, domnul Profesor Tudor Roșca a fost susținut de soție, distinsa doamnă Dina, de feciorul Andrei și nora Natalia — ființele cele mai scumpe și iubite sufletului său, care i-au fost sprijinul de nădejde și sursa veritabilă de inspirație și alinare la bine și la greu, iar minunatul nepoțel Antoni este întruchiparea dragostei și mândriei bunelului pe acest pământ.

Prin Decretul Președintelui Republicii Moldova Nicolae Timofti nr. 100-VII din 31 mai 2012, pentru merite excepționale în domeniile de activitate întru binele Patriei, în semn de înaltă apreciere a contribuției deosebite la fondarea și dezvoltarea învățământului superior de specialitate și pentru merite în pregătirea specialiștilor de înaltă calificare și educarea tinerei generații în spiritul patriotismului, domnul Tudor Roșca este decorat post-mortem cu distincția de stat supremă a Republicii Moldova „Ordinul Republicii“. Târzie glorie ce vii, ca bruma peste vii...

Numele domnului Profesor Tudor Roșca este înveșnicit prin conferirea numelui și prenumelui său Bibliotecii Academiei Naționale de Politie „Ștefan cel Mare“, precum și aulei academice din sediul Universității de Stat din Moldova, Facultatea de Drept în care se țin prelegeri de „Drept administrativ“.

Cuvintele niciodată nu reușesc să spună totul, dar, în contextul tradițiilor și canoanelor creștin-ortodoxe moștenite din străbuni, sunt necesare și binevenite, motiv pentru care, prin acest memoriu, aducem omagiu de profundă recunoștință bunului și scumpului meu învățător, mentor și prieten, regretatului domnului Profesor Tudor Roșca, cavaler al Ordinului Republicii, personalitate notorie și marcantă care ocupă un loc destoinic și meritat în panteonul Științei și Educației în Republica Moldova.

Bunul Dumnezeu să-l odihnească în pacea cea veșnică, iar pe noi, ce-i care-i purtăm amintirea pe pământ, să ne călăuzească spre activități nobile și demne de Omul și Savantul, domnul Profesor Tudor Roșca — o candelă a cumsecădeniei, modestiei și decenței, care luminează continuu.

Cu profunde sentimente de recunoștință și adânci plecăciuni ...

Sergiu FURDUI,
judecător, doctor în drept, conferențiar universitar